

SPRAVODAJKA

Asociácie slovenských geomorfológov pri SAV

SPRÁVA O ČINNOSTI

ASOCIÁCIE SLOVENSKÝCH GEOMORFOLÓGOV PRI SAV ZA ROK 2011

V roku 2011 vyvíjala Asociácia slovenských geomorfológov pri SAV pomerne bohatú činnosť. Organizačne sme sa podieľali na príprave dvoch konferencií. Jednou bolo tradičné podujatie venované výskumu jaskýň, ktoré sa tohto roku uskutočnilo v Mekke slovenského jaskyniarstva – v Demänovskej Doline. Okrem toho sme prispeli aj k organizácii medzinárodného workshopu v rámci výskumného programu Source & Sink, ktorý sa konal v romantickom prostredí Smolenického zámku. O oboch akciách sa dočítate v osobitných správach.

Intenzívne pokračovali práce na vytvorení nového geomorfologického členenia Slovenska. V priebehu roka vznikli rukopisy máp z jednotlivých regiónov, na mapovaní ktorých sa podieľali dve desiatky geomorfológov. V roku 2012 by malo nadviazať spracovanie podkladov v prostredí GIS a následná finalizácia celého diela.

Viacerí z nás vycestovali na zaujímavé konferencie aj za hranice našej vlasti. V uplynulom roku sa uskutočnilo podujatie *Carptho-Balkan-Dinaric Conference on Geomorphology*, nadväzujúce na dlhoročnú tradíciu Karpato-balkánskych konferencií. Aj o tejto konferencii, ktorá zaznamenala hojnú účasť zo Slovenska, sa dozviete viac z priloženej správy. V apríli navštívili predseda ASG pri SAV spolu s autorom týchto riadkov významné podujatie *International Conference on the Status and Future of the World's Large Rivers*, ktoré sa konalo vo Viedni (11. – 14. 4. 2011). Zámerom bolo vytvoriť platformu na stretávanie sa odborníkov z rozmanitých oblastí, ktorých spája problematika výskumu veľkých riek. Počas štyroch dní bolo formou prednášok a posterov prezentovaných vyše 350 príspevkov z päťdesiatich krajín všetkých kontinentov. Rokovanie bolo rozdelené do štyroch základných tematických sekcií – 1. Hydrológia, hydraulika a kvalita vody, 2.

Transport sedimentov, tok materiálu a riečna morfológia, 3. Ekológia a obnova riek, 4. Stressy, konflikty záujmov a integrovaný manažment povodí. Pestrá škála výskumných projektov tak ukazuje na široké možnosti uplatnenia poznatkov z fluválnej geomorfológie v interdisciplinárnej spolupráci. V priebehu konferencie bola jej účastníkmi prijatá *Viedenská deklarácia*, hodnotiaca terajšie a budúce potreby veľkých riek, za účelom ich efektívnejšieho využívania, ochrany a obnovy. Podujatie preukázalo užitočnosť interdisciplinárnej spolupráce a zdá sa, že tradícia stretnutí bude úspešne pokračovať – ďalšia konferencia by sa mala

Obr. 1 Účastníci exkurzie na lodi z Viedne do Hainburgu (zdroj: internet - <http://worldslar-gervers.boku.ac.at>)

konat' v brazílskom meste Manaus na najväčšej rieke Amazon. Po skončení konferencie boli pre účastníkov pripravené exkurzie, v rámci ktorých rakúski kolegovia prezentovali výsledky svojich projektov, zameraných na rieku Dunaj v úseku medzi Viedňou a Hainburgom (Obr. 1).

Aj v roku 2011 sme pokračovali vo vydávaní časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*, ktorého druhé číslo práve držíte v rukách. Je potešiteľné, že spolupráca na príprave časopisu v rámci medzinárodnej redakčnej rady, ktorá má od roku 2010 nové zloženie, prebieha veľmi efektívne a je cítiť, že jej členovia majú záujem na postupnom zvyšovaní jeho kvality. Pokračujeme tiež v komunikácii s predstaviteľmi databázy SCOPUS v súvislosti so zaradením nášho časopisu do nej. A pripomíname, že radi zverejníme aj Vaše zaujímavé príspevky. Internetové vydanie časopisu a všetky ďalšie potrebné informácie nájdete na adrese <http://www.asg.sav.sk/gfsb/home/index.php>.

Aj rok 2011 priniesol viaceré smutné udalosti. Ešte koncom roka 2010 sme sa rozlúčili s doc. RNDr. Ľudovítom Mičianom, DrSc. a 9. augusta 2011 nás opustil aj prof. RNDr. Michal Zafko, CSc.

Finančná situácia asociácie bola v roku 2011 nasledovná. K 1. januáru 2011 predstavoval majetok ASG pri SAV súhrnne 1231,64 €, k 31. decembru 2011 to bolo 939,19 €. Prehľad celkovej bilancie, aj v porovnaní s predošlým rokom, poskytuje nasledovná tabuľka:

Majetok	31.12.2010	31.12.2011
kasa	140,57	195,18
banka	1091,07	744,01
spolu	1231,64	939,19
Príjmy	2010	2011
členské	204	400
dotácie	620	0
konferencia	475	0
iné	25,36	47,69
Spolu	1324,36	447,69
Výdavky	2010	2011
zásoby	623,84	322,59
služby	478,63	417,48
iné	120,19	0,07
spolu	1222,66	740,14
Rozdiel	101,70	-292,45

Príjmy sme v tomto roku mali len z členských príspevkov, z príspevkov na časopis a z úrokov v banke. Od roku 2011 prestala Rada slovenských vedeckých spoločností pri SAV, ktorej sme členmi, poskytovať priame dotácie na činnosť vedeckých spoločností. Podľa novej schémy prispieva Slovenská akadémia vied na spoluprácu s vedeckými spoločnosťami prostredníctvom jednotlivých svojich ústavov. Asociácia slovenských geomorfologov pri SAV preto podpísala zmluvu o spolupráci s Geografickým ústavom SAV a spoločne sme podali projekt na podporenie spoločných akcií v roku 2011. V rámci svojej rezervy napokon prispela SAV sumou v celkovej výške 400 €. Z toho 200 € bolo použitých na podporu vydania abstraktov z konferencie v Demänovskej Doline a ďalších 200 € na nákup materiálu pre redakciu časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*. Tieto výdavky prebehli v rámci účtovníctva Geografického ústavu SAV, v našej bilancii sa teda neobjavujú.

Z hľadiska výdavkov predstavovali najvyššie položky faktúry za zviazanie časopisu (373,56 €) a nákup papiera a náplní do plotera pri tlači podkladov pre potreby prác na novom geomorfologickom členení (269,59 €). Ostatné výdavky išli na nákup tonerov, potrebných pre tlač časopisu (53,- €) a na poštovné a bankové poplatky.

Aj v roku 2012 budeme pokračovať vo vydávaní časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*. Najvýznamnejšou udalosťou ale bude 7. konferencia Asociácie slovenských geomorfologov pri SAV, ktorá sa uskutoční v septembri v Ružomberku (pozdvanú nájdete na konci tohto Spravodaja). V rámci nej sa zíše slovenská geomorfologická obec na Valnom zhromaždení. V termíne 17. – 20. 4. 2012 sa tiež uskutoční tradičné podujatie České asociácie geomorfologů *Stav geomorfologických výzkumů v roce 2012* v západočeskom meste Sokolov.

Na záver len pripomíname, že podrobné informácie o plánovaných ako aj o uskutočnených akciách nájdete na našej internetovej stránke www.asg.sav.sk.

Ján Novotný

8. VEDECKÁ KONFERENCIA „VÝSKUM, VYUŽÍVANIE A OCHRANA JASKÝŇ“

Štátna ochrana prírody SR, Správa slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši v spolupráci s Geografickým ústavom SAV v Bratislave, Asociáciou slovenských geomorfológov pri SAV a Archeologickým ústavom SAV v Nitre organizovala 8. vedeckú konferenciu „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“, ktorá sa konala v dňoch 3. – 6. októbra 2011 v hoteli Repiská v Demänovskej Doline pri príležitosti 90. výročia objavenia Demänovskej jaskyne slobody a 140 rokov speleoarcheologického výskumu na Slovensku.

Na tejto, ako aj predchádzajúcich konferenciách „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“ (Mlynky 1997, Demänovská Dolina 1999, Stará Lesná 2001, Tále 2003, Demänovská Dolina 2005, Ždiar 2007, Smolenice 2009) sa prezentovali najnovšie výsledky z geovedného i biologického výskumu, environmentálneho monitorovania a ochrany jaskýň, najmä z územia Slovenska. Viaceré z prezentovaných referátov a posterov sa týkali problematiky geologického a geomorfologického výskumu krasu a jaskýň.

Odborný program 8. vedeckej konferencie, ktorý tvorilo 42 referátov a 9 posterov, sa začal prihovormi k významnému životnému jubileu doc. RNDr. Jozefa Jakála, DrSc., bývalého riaditeľa Správy slovenských jaskýň a dlhoročného vedeckého pracovníka Geografického ústavu SAV v Bratislave. Jubilant svojou vedeckou činnosťou výrazne prispel k rozvoju geomorfologického a geoekologického výskumu krasu s aplikačnými prístupmi na racionálne využívanie a ochranu krasovej krajiny. Komplexným pohľadom na riešenie výskumu, prieskumu i ochrany krasu usmerňoval činnosť našich jaskyniarskych organizácií.

V rámci referátov s geologickou a geomorfologickou tematikou sa následne prezentovali výsledky výskumu hydrotermálnych jaskýň v Štiavnických vrchoch (P. Bella, Ľ. Gaál, V. Šucha, P. Koděra, J. Grego), hĺbkového dosahu permafrostu v periglaciálnej zóne posledného glaciálu na základe dokladov z jaskýň v Nemecku, Českej republike, na Slovensku a v Poľsku (K. Žák, M. Filippi, R. Živor), Kysacej jaskyne ako fragmentu predkvartérneho

Obr. 1 Otvorenie konferencie (Foto: P. Bella)

Obr. 2 Príhovor J. Jakála počas úvodnej časti konferencie (Foto: P. Bella)

krasovatenia v doline Hornádu (Z. Hochmuth), geochronológii vývoja jaskynných úrovní v Demänovskej doline na severnej strane Nízkych Tatier (P. Bella, H. Hercman, M. Gra-

dziński, P. Bosák, P. Pruner, J. Kadlec, J. Głazek, M. Gašiorowski, T. Nowicki), tektonickej stavby jaskyne Domica na juhozápadnom okraji Silickej planiny v Slovenskom krase (Ľ. Ga-

Obr. 3 Posterové prezentácie (Foto P. Bella)

ál, L. Vlček). Další prednášajúci referovali o význame vybraných regionálnych tektonických štruktúr východnej časti Slovenského krasu pre vznik a vývoj jaskýň (M. Zacharov), vývoji Jasovskej jaskyne na zlomovej zóne medzi Slovenským krasom a Košickou kotlinou (P. Bella, P. Bosák), Abráznej pukline pod citadelou ako významnej lokalite predvrchnobádenského paleokrasu v Devínskom hradnom vrchu na okraji Malých Karpát (R. Lehotský), kryogénnych jaskynných perlách zo zaľadených jaskýň (M. Orvošová, M. Filippi, K. Žák, L. Vlček), ako aj o závrtoch na Jasovskej planine a ich priestorovom usporiadaní (A. Petrvalská).

Formou posterov sa predložili poznatky o mineráloch opálových kôr z jaskyne Cueva Ojos de Cristal vo Venezuele (D. Ozdín, M. Orvošová, L. Vlček), zhodnotila sa priestorová pozícia jaskyne Skalistý potok vzhľadom na povrch Jasovskej planiny (A. Petrvalská), prezentovala sa jednotná evidencia speleologických objektov v rámci informačného systému o krase a pseudokrase v Českej republike (O. Suldovská, I. Balák), charakterizovala sa morfológia a genéza jaskyne Nová Michňová v rámci podzemného hydrologického systému Suché doly – Teplica v južnej časti Muránskej planiny (L. Vlček, D. Hutka, I. Kubíni, D. Čip-

ka, Z. Nišponský, O. Levytska, J. Pavlík), zhodnotil sa vplyv mikroklimy na súčasnú tvorbu travertínu na vybraných lokalitách Slovenského krasu (W. Wroblewski, M. Gradziński, J. Motyka, M. Czop, J. Zelinka).

Počas exkurzií 6. októbra 2011 mnohí účastníci navštívili Demänovskú jaskyňu slobody s príľahlou časťou Demänovskej jaskyne mieru. Speleologicky náročnejšia exkurzia viedla do Pustej jaskyne (od obnoveného spodného vchodu cez Chodbu trosiek k podzemnému toku Demänovky) a neďalekej jaskyne Štefanová, v ktorých naďalej prebieha intenzívny speleologický prieskum.

Na konferencii bolo prítomných 62 účastníkov, z toho 27 zo zahraničia – z Českej republiky, Poľska a Maďarska. Abstrakty referátov sú uverejnené v časopise *Aragonit*, číslo 16/1–2 z roku 2011, ktorý účastníci dostali pri registrácii. Vybrané príspevky sa budú publikovať v časopisoch *Slovenský kras* a *Aragonit* v roku 2012.

Pavel Bella

EUROCORES - TOPO-EUROPE SOURCE & SINK WORKSHOP

„LATE MIOCENE TRANS-PARATETHYS REGIONAL SCALE EVOLUTION OF THE DANUBE RIVER BASIN – WESTERN BLACK SEA SYSTEM & DANUBE CATCHMENT AREA PALEOGEOGRAPHY AND GEODYNAMICS“

V dňoch 9. – 12. apríla sa v Kongresovom centre SAV na Smolenickom zámku konal medzinárodný workshop v rámci projektu EUROCORES – TOPO-EUROPE *From Source to Sink: Integrated Natural Hazard Assessment through the Quantification of Mass Transfer from Mountain Ranges to Active Sedimentary Basins*. Jednotiacou myšlienkou projektu je heslo „From Source to Sink“ (od zdroja k úložisku) a ide teda o kvantifikáciu transferu hmoty z pohorí do aktívnych sedimentárnych pániev využiteľnú pre integrované hodnotenie prírodných hazardov.

Okrem hlavného organizátora, ktorým bola Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (konkrétne Katedra fyzickej geografie a geoekológie spolu s Katedrou geológie a paleontológie a Katedrou aplikovanej a environmentálnej geofyziky), sa na príprave podieľala aj naša Asociácia slovenských geo-

morfológov pri SAV. Podujatia malo celkovo tridsaťšesť účastníkov zo Slovenska, Rumunska, Maďarska, Českej republiky, Holandska, Turecka a Rakúska.

Workshop začal dvojdennou terénnou exkurziou na trase Bratislava – Pezinok – Nová Vieska – Semerovo – Dvory nad Žitavou – Nemčiňany – Zlaté Moravce – Sádok – Veľké Ripňany – Hlohovec – Smolenice. Jednotlivé exkurzné lokality boli zamerané na priblíženie problematiky miocénnych sedimentárnych formácií severnej časti Podunajskej nížiny.

Ďalšie dva dni prebiehali na zámku v Smoleniciach. Formou prednášok a posterov bolo prezentovaných celkovo dvadsaťdeväť príspevkov. Kľúčové prednášky boli venované nosným témam projektu Source & Sink, ktorého cieľom je podporiť integrovaný výskum celého systému povodia Dunaja a Čierneho mora, za účelom pochopenia procesov, ktoré tu prebie-

Obr. 1 Účastníci workshopu na exkurznej lokalite pri Pezinku – výklad prof. M. Kováča (foto: M. Šujan)

hajú a využitia poznatkov pri manažmente prírodných zdrojov a hrozieb (L. Matenco). Prevažovali príspevky analyzujúce neogénny vývoj a paleogeografiu systému Panónskej panvy (O. Mandić a M. Harzhauser, M. Domokos, M. Ter Borgh et al., I. Munteanu et al., D. Tambrea et al., M. Reiser et al.), jej sedimentárne systémy (I. Magyar, O. Sztanó et al.) ako aj regionálnu stratigrafiu jej jednotlivých častí (M. Kováč et al., R. Synak a M. Kováč, M. Stoica et al., A. Floroiu a M. Stoica, J. Hlavatá et al., S. Králiková a J. Hók, H. M. Küçük et al., B. Sopková a R. Prochác, M. Šujan). M. Stankoviansky et al. sa venovali vývoju reliéfu Podunajskej nížiny v kvartéri. Viacero príspevkov bolo tiež zameraných na charakteristiku vývoja priľahlých karpatských štruktúrnych jednotiek (J. Franců et al., M. Kováč et al., V. Staškovanová a J. Minár, U. Stojadinovic et al., M. Vích et al.). Pozornosť bola venovaná aj hodnoteniu aktuál-

ných prírodných hrozieb v oblasti Západných Karpát a Panónskej panvy (M. Šabo et al., J. Ondrčka a M. Stankoviansky), ako aj využitie geofyzikálnych (M. Bielik et al.) alebo paleontologických (M. Vlačíky et al.) metód pri výskume tejto oblasti.

Podujatie bolo posledným v rade kľúčových informačno-integračných workshopov projektu *Source & Sink* (predtým Amsterdam 2008 a Salzburg 2009). Podnetné diskusie popredných odborníkov z regiónu povodia Dunaja a priľahlej časti Čierneho mora významne prispeli k formovaniu nových multidisciplinárnych a internacionálnych konceptov neogénneho vývoja celého regiónu ale i špeciálne slovenskej časti tohto systému.

Zora Machová, Jozef Minár

CARPATHO-BALKAN-DINARIC CONFERENCE ON GEOMORPHOLOGY

V dňoch 17. – 20. októbra 2011 sa uskutočnilo podujatie *Carpatho-Balkan-Dinaric Conference on Geomorphology*. Konferencia prebehla v príjemnom prostredí hotela Sepetná v obci Ostravice. Hotel ležiaci priamo uprostred horského masívu Moravsko-sliezskych Beskýd bol ideálnym miestom pre stretnutie vyše šesťdesiatich geomorfológov z Českej republiky, Slovenska, Rumunska, Poľska, Maďarska ako aj z Veľkej Británie, Slovinska, Chorvátska, Macedónska, Egypta, Indie a Arménska. Hlavnými organizátormi boli Ostravská univerzita v Ostrave a Česká asociácia geomorfológů.

Konferencia nadviazala na dlhoročnú spoluprácu v rámci Karpatsko-balkánskej geomorfologickej komisie (CBGC), ktorá bola vytvorená už v roku 1963 za účelom riešenia spoločných výskumných problémov v Karpatsko-balkánskom horskom systéme a príľahlých panvách. Od roku 2007 je prezidentom CBGC prof. Dénes Lóczy. Spolupráca v rámci tohto regiónu bola posilnená v roku 2005, kedy počas 6. medzinárodnej geomorfologickej konfe-

rencie v Zaragoze, vznikla Karpatsko-balkánsko-dinárska regionálna pracovná skupina (CB-DRWG) v rámci Medzinárodnej asociácie geomorfológov (IAG/AIG). V súčasnosti združuje dvanásť krajín a jej predsedom je doc. Miloš Stankovič.

Rokovanie konferencie trvalo dva a pol dňa. Prvý deň popoludní, po slávnostnom otvorení podujatia odzneli štyri pozvané prednášky. L. Starkel prispel koncepčným zhodnotením spolupôsobenia tektoniky, klímy a ľudskej aktivity na vytváranie súčasnej podoby reliéfu Karpát, I. Malik predstavil dendrogeomorfologické metódy, P. Mentlík et al. prezentovali výsledky výskumu glaciácie Veľkej a Malej Studenej doliny v Tatrách a P. Tábořík poukázal na široké možnosti využitia geofyzikálnych metód pri geomorfologickom výskume. Na záver prvého dňa sa uskutočnilo plenárne zasadnutie CBGC.

Druhý deň začal pozvanou prednáškou I. Evansa o ľadovcoch v oblasti Mt. Everestu. Následne boli príspevky rozdelené do piatich sekcií – Glaciálna a periglaciálna geomorfológia, Geoinformačné technológie v geomorfoló-

Obr. 1 Zosuv Gírová – jedna z lokalít exkurzie (foto: J. Novotný)

Obr. 2 Účastníci konferencie na záver exkurzie (foto: J. Novotný)

gii, Fluviálna geomorfológia, Antropogénna geomorfológia a geomorfológia krasových oblastí. Z hľadiska slovenskej geomorfológie mala najsilnejšie zastúpenie sekcia fluviálnej geomorfológie, v rámci ktorej odznali príspevky venované výskumu Dunaja (I. Matečný et al., J. Novotný et al.) a Belej (A. Kidová). Príspevky z oblasti Slovenského krasu predniesli Z. Hochmuth a M. Gallay et al. V rámci sekcie GIS odznal aj príspevok M. Frandofera a M. Lehotského o vývoji pôdorysných vzoriek korytovo-nivného systému rieky Topľa. Záver druhého dňa patril prvej časti posterových prezentácií, kde okrem iných predstavili výsledky svojho výskumu aj M. Gallay (svahové poruchy v okolí Košíc) a V. Staškovanová (morfoštruktúrny výskum pohoria Tríbeč).

Tretí deň konferencie začal opäť pozvanou prednáškou. M. Torab prezentoval výsledky výskumu egyptských geomorfológov, ktorý je zameraný na analýzu dynamiky formovania pobrežia Stredozemného mora. Rokovanie konferencie potom pokračovalo štyrmi sekciami – Prírodné hazardy, Svahové procesy I. a II., Štruktúrna geomorfológia a kenozičský vývoj reliéfu. Zo slovenských geomorfológov sa problematike svahových procesov venovali J. Ondrčka a L. Burian (analýza bahenných povodní) a P. Papčo (vývoj veľkých výmoľov). M. Stankoviansky a M. Frandofer predstavili

problematiku výskumu prírodných hazardov v oblasti Myjavskej pahorkatiny a J. Minár et al. prezentovali najnovšie výsledky integrovaného výskumu morfoštruktúr Západných Karpát. Po druhej časti posterovej sekcie, kde zo Slovenska odznali dva príspevky (J. Kapusta et al. – dynamika vývoja úsypiskových kužeľov v Tatrách a M. Šabo – morfologicko-morfometrická typizácia Západných Karpát) sa odohral záverečný ceremoniál konferencie.

Posledný deň bol venovaný celodennej exkurzii, v rámci ktorej nás pracovníci Katedry fyzickej geografie a geoekológie Prírodovedeckej fakulty Ostravskej univerzity v Ostrave oboznámili na viacerých lokalitách so svojim výskumom v oblasti Moravsko-sliezskych Beskyd.

Konferencia prebehla v príjemnej a priateľskej atmosfére a potvrdila dôležitosť spolupráce v našom regióne. Súčasnému vedeniu CBGC bol mandát predĺžený o dva roky. Nasledujúca konferencia sa teda uskutoční skôr ako v pravidelnom štvorročnom intervale. Miestom konania by mali byť Tatry a na jej organizovaní by mali participovať poľskí a slovenskí geomorfológovia.

Ján Novotný

Významné životné jubileum Doc. RNDr. Jozefa Jakála, DrSc.

Radi si na stránkach nášho časopisu pripomenieme životné jubileum Doc. RNDr. Jozefa Jakála, DrSc. Náš jubilujúci kolega sa narodil 28.11.1936 v Bystričanoch na Hornej Nitre. Narodil sa v krásnom kraji pod Vtáčnikom, ktorý svojich rodákov priam vyzýva, aby sa stali geomorfológmi a geografi. V čase, keď sa náš jubilant narodil začínal v Bratislave klásť základy modernej slovenskej geografie Ján Hromádka. V tých rokoch aj Michal Lukniš, rodák spod neďalekého Trábeča vykročil na dráhu geomorfológa a geografa. Nečudo, že náš jubilant využil priaznivú konšteláciu a vydal sa rovnakou cestou. Bola to dlhá, pekná cesta.

Stredoškolské štúdium na gymnáziu v Prievidzi ukončil v roku 1955. Následne nastúpil na vysokoškolské štúdium v odbore fyzická geografia na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ktoré ukončil v roku 1960.

Po vysokoškolskom štúdiu najskôr v rokoch 1960 – 1962 pracoval ako stredoškolský učiteľ na gymnáziu v Spišskej Novej Vsi. Odtiaľ nastúpil na študijný pobyt do Geografického ústavu SAV v Bratislave, s cieľom získať vedeckú aspirantúru. V začiatkoch vedeckej činnosti absolvoval v roku 1966 študijný pobyt na Univerzite J. W. Goetheho vo Frankfurt nad Mohanom u svetoznámeho karsológa Prof. Dr. H. Lehmana.

V rokoch 1970 – 1973 RNDr. Jozef Jakál vykonával funkciu riaditeľa novovytvorenej Správy slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši. Začal budovať výskumné oddelenie v Múzeu slovenského krasu, ktoré bolo organizačnou zložkou Správy slovenských jaskýň.

Jubilant vypracoval dlhodobú perspektívny program rozvoja slovenského jaskyniarstva, ktorého súčasťou bol aj komplexný speleologický výskum jaskýň s geografickým prístupom (geológia, morfológia, krasové vody, mikroklima a najmä speleológia), ktorý rozvíja v týchto intenciách aj dnes. Už v prvých rokoch svojho pôsobenia prijal štyroch absolventov vysokých škôl.

Vedecký výskum jubilanta sa zamerával najmä na komplexný geografický prístup riešenia environmentálnych problémov krasovej krajiny ako špecifického krajinného geosystému, prírodné zdroje krasovej krajiny a ich racionálne

využívanie, problematiku ochrany jaskýň s praktickými aplikáciami, typológiou krasu Slovenska s mapou v mierke 1:500 000, geomorfologický výskum a mapovanie planinového krasu, najmä v Slovenskom krase a Slovenskom raji, ako aj na geomorfologický výskum ďalších krasových oblastí na Slovensku (Strážovské vrchy, Trábeč, Malá Fatra, Horehronské Podolie, Malé Karpaty a iné) či polji v Západných Karpatoch. Známe sú aj jeho viaceré práce týkajúce sa morfoštruktúrnej analýzy a neotektonického vývoja reliéfu a najmä genézy reliéfu slovenských Karpát. Venoval sa aj problematike antropického zaťaženia oblasti Hornej Nitry priemyselnými aktivitami, vo vzťahu k ťažbe uhlia, energetike a odpadom.

Jubilant je autorom, resp. spoluautorom deviatich knižných publikácií a vyše 120 vedeckých štúdií doma aj v zahraničí. Medzi významné môžeme zaradiť monografiu *Kras Silickej planiny* (1975), *Karst geomorphology of Slovakia – Typology* (1993), Jakál – Bella: *Caves of the World Heritage in Slovakia* (2008).

Je zostavovateľom známej publikácie *Praktická speleológia*, v ktorej je autorom viacerých kapitol. Táto kniha sa stala základnou učebnicou jaskyniarstva. V roku 1985 zostavil reprezentačnú publikáciu *Jaskyne a jaskyniari* z textov a farebných obrázkov o činnosti slo-

Doc. RNDr. Jozef Jakál, DrSc.

venských jaskyniarov v našich, ale aj zahraničných jaskynných systémoch. Medzi najvýznamnejšie výsledky vedeckej práce môžeme zaradiť zavedenie geografického prístupu do výskumu krasu a jaskýň s komplexným pohľadom na špecifickosť krasovej krajiny cez fyzicko-geografické prvky krajiny nielen v rámci Československa. Naznačil kritériá pre hodnotenie racionálneho využívania krasu, ochrany krasu a jaskýň a vypracoval podrobnú mapu *Typy krasu Slovenska s metodológiou*, ktorá bola použitá v zahraničí.

Monografia *Kras Silickej planiny* sa stala metodickým príkladom pre geomorfologické mapovanie krasu a hodnotenie paleokrasu. Upozorniť chceme aj na práce hodnotiace antropogénne zaťaženie krajiny, jej zmeny vyvolané banským, energetickým a chemickým priemyslom v naznačenej prognóze ďalšieho vývoja územia jeho rodného kraja Hornej Nitry.

Ťažiskom pedagogickej činnosti boli prednášky na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave na tému Geomorfológia a kvartér. Viac rokov pôsobil v štátnicových komisiách, ako aj v Geografickej sekcii fakulty. Zastáva funkciu predsedu spoločnej odborovej komisie doktorského štúdia v odbore Fyzická geografia a geoekológia. Po roku 1990 viedol exkurzie zamerané viac na fyzickú geografiu a geomorfológiu Slovenska pre študentov z Frankfurtu nad Mohanom, Tübingenu, Trieru a i.

Veľmi bohatá je aj edičná činnosť nášho jubilanta. Už ako vedecký aspirant bol menovaný v roku 1965 za výkonného redaktora edície SAV, *Nauka o zemi* – séria Geographica, v roku 1967 sa stal členom redakčnej rady zborníka Múzea slovenského krasu *Slovenský kras* a od roku 1968 do roku 1995 bol jeho hlavným redaktorom. Určoval jeho vedecké zameranie a zaviedol pravidelnú ročnú periodicitu. V roku 1974 po návrate do Geografického ústavu SAV bol menovaný za tajomníka Redakčnej rady a Výkonnej rady národného *Atlasu SSR* a poverený koordináciou jeho autorskej tvorby. Spoločne s Emilom Mazúrom editoval vydanie *Textovej časti Atlasu SSR*, ktorá vyšla v slovenskom, anglickom a ruskom jazyku vo Vydavateľstve VEDA. V roku 2001 stál pri zrode časopisu *Geomorphologia Slovaca* vydávaného Asociáciou slovenských geomorfológov pri SAV a bol jeho prvým hlavným redaktorom.

Slovenská speleologická spoločnosť, jej obnovenie, smerovanie a činnosť nesú tiež stopu práce nášho jubilanta. Po zániku Slovenskej speleologickej spoločnosti (SSS) v päťdesiatych rokoch minulého storočia (vznikla v roku 1949) bola obnovená až v roku 1968. Na návrh zhromaždenia amatérskych jaskyniarov v Liptovskom Mikuláši bol zvolený za predsedu or-

ganizačného výboru a už v roku 1969 boli príslušným ministerstvom schválené jej stanovy. V ďalších rokoch pôsobil ako podpredseda SSS, predseda Výchovnej komisie a založil Speleologickú školu v Gbeľanoch (kaštieľ), ktorej sa v období prázdnin zúčastňovalo pravidelne okolo 30 študentov stredných a vysokých škôl. Po jej dlhej odluke bola škola v súčasnosti opäť otvorená. Pripravila odborne, ale aj technicky na výkon amatérskych jaskyniarstva.

Súčasťou vedeckého života Doc. RNDr. Jozefa Jakála, DrSc. bola aj bohatá medzinárodná činnosť. V roku 1970 bol hlavným organizátorom Medzinárodného sympózia k 100. výročiu objavenia Dobšinskej ľadovej jaskyne. Veľmi náročnú prácu odviezol na príprave a priebehu svetového 6. Medzinárodného speleologického kongresu, ktorý sa konal v Olomouci a v Liptovskom Mikuláši. Spoluorganizátorom boli Palackého univerzita v Olomouci (kongresová časť) a Správa slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši (exkurzná časť) a práve zodpovednosť za túto časť niesol Jozef Jakál, ako riaditeľ Správy slovenských jaskýň (SSJ) a tajomník Kongresového organizačného výboru. Exkurzie na Slovensku sa zúčastnilo takmer 400 speleológov zo všetkých kontinentov. Ako jeden z hlavných organizátorov 6. Medzinárodného speleologického kongresu pripravil návrh štyroch trás terénnych exkurzií po krasových územiach Slovenska a pri viacjazyčných exkurzných sprievodcoch mal spoluautorstvo s Emilom Mazúrom (7 dňová trasa).

V 80. rokoch minulého storočia zastával funkciu vedeckého tajomníka v Carpatho – Balcan Geomorphological Commission a v rámci Medzinárodnej speleologickej únie funkciu tajomníka Komisie pre typológiu krasu a pôsobil aj v ďalších dvoch komisiách pri medzinárodnej geografickej únii. Pracoval vo vedeckých výboroch početných, najmä speleologických medzinárodných konferencií a sympózií.

Krasové územia a jaskyne neštudoval iba v Západných Karpatoch, ale v rámci expedícií aj v európskych krajinách a na Kube. Zúčastnil sa v roku 1971 spoločnej expedície vedcov a horolezcov na Korzike, vedenej F. Kelem, ktorej sa zúčastnili aj poprední slovenskí geografi prof. Mazúr a prof. Plesník. V roku 1978 sa zúčastnil expedície Slovenskej speleologickej spoločnosti do krasových oblastí Rumunska, vedenej speleológom a spelealpinistom P. Mitterom. Inšpirujúce boli expedície do krasových oblastí Kuby s doc. Panošom a kubánskym karstológom Jimenesom, pri poznávaní tropického krasu. Poznatky z krasu vysokých pohorí Álp, Dinárskeho krasu a krasu mediteránnych oblastí zúžitkoval pri poznávaní paleokrasu Karpát.

Za jeho vedeckú činnosť mu Slovenská akadémia vied v rokoch 1986 a 1996 udelila striebornú a zlatú plaketu D. Štúra za zásluhy v prírodných vedách. Medzi jeho významné ocenenia patrí aj národná cena Slovenskej republiky 1982 za osobitné vedecké, tvorivé a interpretačné úsilie na vypracovaní *Atlasu SSR* a prémie Slovenského Literárneho fondu za tvorbu národného *Atlasu SSR*. V spoluautorstve s Emilom Mazúrom bol editorom *Textovej prílohy Atlasu SSR*, ktorá vyšla v roku 1982 v slovenskom a anglickom vydaní.

Pokúsili sme sa tu uviesť všetky diela a všetky aktivity nášho jubilanta. Je to však iba suchá reč, ktorá zachytáva iba vrchol ľadovca. Koľko ovocia priniesla práca Doc. RNDr. Jozefa Jakála, DrSc. bez toho, že by to bolo niekde zachytené a zaevidované? Koľko ľudí sa

začítalo do jeho kníh a štúdií? Koľkokrát a kde bol otvorený *Atlas SSR*, koľko vedeckého a praktického úžitku priniesol? Čo všetko odznelo z úst nášho jubilanta na prednáškach, seminároch či počas debát na exkurziách v teréne?

Toto všetko je nesené základným postojom. Hlboký a veľký záujem o slovenskú krajinu, spočívajúci na priam osobnom vzťahu k nej, to je zdroj, z ktorého Doc. RNDr. Jozef Jakál, DrSc. čerpal silu a chuť do práce, ktorá mu bola vždy aj povolaním. Na záver nášmu jubilantovi želáme veľa zdravia, šťastia a neutíchajúcej radosti z povolania, ktoré si zvolil.

Ján Urbánek

Asociácia slovenských geomorfológov pri SAV
Association of Slovak Geomorphologists

Katedra geografie, Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
Department of Geography, Faculty of Education, Catholic University in Ružomberok, Slovakia

Geografický ústav SAV
Institute of Geography, Slovak Academy of Sciences

vás pozývajú na / are pleased to invite you to

7. vedeckú konferenciu a Valné zhromaždenie
Asociácie slovenských geomorfológov pri SAV

GEOMORFOLÓGIA
A INTEGROVANÝ VÝSKUM KRAJINY

THE GEOMORPHOLOGY AND INTEGRATED LANDSCAPE RESEARCH CONFERENCE

Ružomberok

10. – 12. 9. 2012

2. CÍRKULÁR / 2ND ANNOUNCEMENT

Organizačný výbor / Organizing committee

doc. RNDr. Rudolf Novodomec, CSc. – predseda

RNDr. Milan Lehotský, CSc. – podpredseda

doc. RNDr. Pavel Bella, PhD.

RNDr. Ján Novotný, PhD.

RNDr. Ivana Tomčíková, PhD.

RNDr. Pavol Papčo, PhD.

Adresa organizačného výboru / Organizing committee address

Katedra geografie, Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku Hrabovská cesta 1, 043 01 Ružomberok, Slovenská republika

Tel.: +421 44 4326842, 4326844, 4326850 kl. 1321, 1322, 1326

Fax: +421 44 4304787

E-mail: asg.conference2012@gmail.com

Miesto konania / Conference venue

Katedra geografie, Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity, Hrabovská cesta 1, Ružomberok, Slovenská republika

Predbežný program / Preliminary program

10. 9. 2012 18.00 – 20.00 registrácia účastníkov, ubytovanie

11. 9. 201208.00 – 09.00 registrácia účastníkov

09.00 – 12.00 otvorenie konferencie, referáty a diskusia

13.30 – 17.00 referáty a diskusia

17.30 – 18.30 Valné zhromaždenie Asociácie slovenských geomorfologov pri SAV

19.00 spoločenská večera

12. 9. 2012.....09.00 – 16.00 exkurzia Liptovskou kotlinou (travertínová kopa Čereňa, Sliačske, travertíny, riečne terasy Váhu a jeho prítokov, fluvialna modelácia riečiska Belej).

Príspevky – Abstrakty / Contributions - Abstracts

Dĺžka prezentácie príspevku je maximálne 15 minút, k dispozícii bude bežná projekčná a výpočtová technika. Referáty môžu byť prezentované v slovenskom, českom, poľskom, alebo anglickom jazyku.

Abstrakty príspevkov v rozsahu **max. 2500** znakov budú publikované v konferenčnom zborníku.

Akceptované budú texty v slovenskom, českom, alebo anglickom jazyku, pričom ich treba v elektronickej forme zaslať na adresu asg.conference2012@gmail.com v termíne do 30. 4. 2012 (pre pokyny pozri poslednú stranu cirkuláru ako aj samostatne priložený „.doc“ súbor).

Vedecké príspevky spracované podľa prednesených referátov možno publikovať po absolvovaní štandardného recenzného konania a na základe rozhodnutia redakčnej rady v časopise

Geomorphologia Slovaca et Bohemica. Príspevky v elektronickej forme podľa pokynov redakcie treba zaslať na adresu geogezab@savba.sk v termíne do 31. 10. 2012 (pokyny pre autorov pozri tu: http://www.asg.sav.sk/gfsb/files/Notes_contributors.doc)

Účastnícky poplatok a spôsob úhrady / Payments

Účastnícky poplatok je 50 € (zahŕňa organizačné náklady a konferenčné materiály, vydanie zborníku abstraktov, občerstvenie počas prestávok, časť nákladov je určených na vydanie časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*); pre študentov je účastnícky poplatok 30 € (musí byť doložený status študenta). Účastnícky poplatok nezahŕňa spoločenskú večeru 11. 9. 2012 v cene 10 €, ani exkurziu 12. 9. 2012 v cene 10 € (zahŕňa dopravu a obed).

Poplatky treba uhradiť v termíne do **30. 4. 2012** prevodom na účet ASG s nasledovnými položkami:

Názov účtu: Asociácia slovenských geomorfológov pri SAV

Banka: Slovenská sporiteľňa, a.s. Suché myto 6, 811 03 Bratislava

Číslo účtu: 0011480177/0900

VS: 72012

IBAN: SK63 0900 0000 0000 1148 0177

SWIFT: GIBASKBX

Stravovanie a ubytovanie / Meal and accommodation

Stravovanie počas konferencie si hradia účastníci individuálne (okrem večere 11. 9. 2012 – špeciálny príplatok 10 € a obedu počas exkurzie 12. 9. 2012) s viacerými možnosťami: priamo v budove miesta konania konferencie (cca 3 €), prípadne v jej okolí (Hotel Áčko, Penzión BLESK).

Podobne ubytovanie si účastníci rezervujú a hradia individuálne s nasledovnými možnosťami v najbližšom okolí miesta konania konferencie (v rámci mesta Ružomberok je niekoľko ďalších možností, ktoré nie sú uvedené v nasledovnom zozname):

Hotel Áčko (vzdialenosť od miesta konania konferencie cca 100 m)

Adresa: Hrabovská cesta 34, Ružomberok

Kapacita lôžok / cena za lôžko: 52 / od 15 €

Web: www.hotelacko.sk

Kontakt - tel.: +421-44-4332485, 86; **e-mail:** hotelacko@nextra.sk

Penzión BLESK (cca 400 m)

Adresa: Vajanského 9, Ružomberok

Cena za lôžko: 30 / od 12 €

Web: <http://liptov.sk/penzionblesk>

Kontakt - tel.: +421-44-4320025, +421-918-524947; **e-mail:** penzionblesk@stonline.sk

Turistická ubytovňa TENISOVÝ KLUB (cca 400 m)

Adresa: Makovického 26, Ružomberok

Kapacita lôžok / cena za lôžko: 24 / od 8,50 €

Web: -

Kontakt - tel.: +421-44-4321620; **e-mail:** rbktenis@gmail.com

Hotel HRABOVO (cca 1 km)

Adresa: Hrabovská cesta 30, Ružomberok

Kapacita lôžok / cena za lôžko: 73 / od 24 €

Web: www.hotelhrabovo.sk

Kontakt - tel.: +421-44-4323178, +421-905-507545; **e-mail:** recepacia@hotelhrabovo.sk

Dôležité termíny / Important dates and deadlines

31. 1. 2012 - predbežná registrácia účasti cez zaslanie vyplnenej elektronickej prihlášky na adresu asg.conference2012@gmail.com

- 2. cirkulár so záväznou prihláškou a inštrukciami pre tvorbu abstraktu

30. 4. 2012 - **záväzná registrácia účasti** cez zaslanie vyplnenej elektronickej prihlášky na adresu asg.conference2012@gmail.com

30. 4. 2012 - zaslanie abstraktu príspevku na adresu asg.conference2012@gmail.com

30. 4. 2012 - **konečný termín pre platbu konferenčného poplatku** prevodom na účet ASG

(účastnícky poplatok uhradený po termíne, príp. v hotovosti priamo na mieste bude zvýšený o 10 €)

31. 8. 2012 - 3. cirkulár vrátane konečného programu konferencie

31.10. 2012 - zaslanie príspevkov na publikovanie na adresu geogezab@savba.sk

TEŠÍME SA NA STRETNUTIE OPÄŤ NA LIPTOVE!

WE ARE LOOKING FORWARD TO SEEING YOU IN LIPTOV ONCE AGAIN!

Názov príspevku:
Ako koncipovať abstrakt

Názov príspevku v anglickom jazyku / *Title of the contribution:*

How to write an abstract

Autori / Authors: Adam Liptovský ¹⁾, Eva Ružomberská ²⁾

1) Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok; adam.liptovsky@gmail.com

2) ...

Abstrakt / Abstract

abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt

- maximum 2500 znakov / maximum 2500 characters
- akceptované v slovenskom, českom, alebo anglickom jazyku
- accepted in Slovak, Czech or English language
- možno citovať literatúru / with the possibility to include references
- príklady citovania v texte / examples of citing within the text:

Zat'ko (1968); Mičian & Zat'ko (1990); Zat'ko et al. (1995)

abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstract abstrakt abstract abstrakt ab-
strakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstrakt abstract abstract abstrakt abstract abstrakt

Klíčové slova:

3 – 6 termínov

Kľúčové slová v anglickom jazyku / *Keywords:*

3 – 6 terms

Literatúra / References:

(Knižná publikácia / *Book reference*)

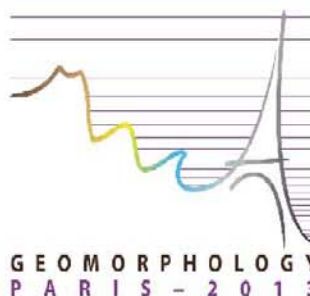
LUKNIŠ, M. (1973). *Reliéf Vysokých Tatier a ich predpolia*. Bratislava (Vydavateľstvo SAV).

(Štúdia z časopisu / *Journal reference*)

MIDRIAK, R. (2010). Eróziou spustnuté pôdy v krajine Slovenska. *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*, 10, 2, 7 – 15.

(Príspevok z editovanej publikácie / *Proceedings reference*)

MIČIAN, L. (1989). Hľadanie pozície geografie v systéme vied a jej vnútornej štruktúry. In Bezák, A. ed. *Nové trendy v geografii: Zborník referátov z III. Teoreticko-metodologickej konferencie Slovenskej geografickej spoločnosti, Piešťany 24.- 26.10.1988*. Bratislava (SGS), pp. 7 – 12.

8th IAG - International Conference on **Geomorphology**

PARIS - 2013
27-31 August

« *Geomorphology and
Sustainability* »

Contacts

• Organizing Committee

Coord.: Prof. S. Costa (president) - Prof. N. Carcaud
(field trips) - Dr. É. Cossart (communication)
IAG2013@europa-organisation.com

• Scientific Committee

Coord.: Prof. M. Fort - Prof. M.-F. André
m-francoise.andre@univ-bpclermont.fr

www.geomorphology-IAG-paris2013.com

Declaration of interest ([click here](#))

Submission opening: February 15, 2012

Submission closing: October 15, 2012

List of sessions

- S1. History and epistemology of geomorphology**
- S2. Geomorphology and earth system science**
- S3. Planetary geomorphology (IAG-WG)**
- S4. Megageomorphology**
- S5. Tectonic geomorphology** (including neotectonics and paleoseismology)
- S6. Volcanic geomorphology:** towards a quantitative assessment of volcanic landforms, processes and hazards
- S7. Magnitude and frequency in geomorphology** including:
 - S7A - Extreme events in geomorphology (IAG-WG)
- S8. Geomorphic processes and long term landscape evolution**
- S9. Rock control on geomorphic processes and landforms including:**
 - S9A - Sandstone geomorphology (Danxia IAG WG), extended to quartzites
 - S9B - Karstic geomorphology: from hydrological functioning to palaeoenvironmental reconstructions
- S10. Quaternary geomorphology** (including FLAG, GLOCOPH and PAGES-LUCIFS)
- S11. Geomorphology and global environmental change**
- S12-16. Anthropocene geomorphology**
 - S12. Geoarchaeology (IAG-WG)
 - S13. Human impacts on landscapes (IAG-WG)
 - S14. Geomorphic hazards, risk management and climate change impact (IAG-WG)
 - S15. Geoconservation, geotourism and education including:
 - o S15A - Anthropogenic drivers of cultural stone deterioration and conservation
 - o S15B - Geomorphosites (IAG-WG) including geoparks and WHS
 - o S15C - Managing landscape dynamics in protected areas
 - o S15D - Teaching and disseminating geomorphology
 - S16. Forum francophone : la géomorphologie au service du développement durable
- S17. Geomorphology and the Critical Zone** (including weathering, soils and biogeomorphology)
- S18. Hillslope processes and mass movements**
- S19. Fluvial geomorphology and river management** including:
 - S19A - Large rivers (IAG-WG)
 - S19B - Small catchments (IAG-WG)
 - Other subsessions (e.g. river management and restoration)
- S20. Sediment budgets** (IAG-WG covering all environments)
- S21. Coastal geomorphology and management** including:
 - S21A - Reef forms (IAG-WG)
 - S21B - Rocky coasts (IAG-WG)
 - Other subsessions
- S22. Submarine geomorphology**
- S23. Aeolian systems and arid geomorphology** (including subarid margins)
- S24. Tropical geomorphology**
- S25. Cold region geomorphology** including:
 - S25A - Glacial and paraglacial geomorphology
 - S25B - Permafrost and periglacial geomorphology (in coop. with IPA)
 - S25C - Mountain geomorphology
- S26. Methods in Geomorphology** including:
 - S26A - Modelling in geomorphology
 - S26B - Remote sensing (including laser scanning, applications of radar, etc.)
 - S26C - DEM, GIS and spatial analysis
 - S26D - Statistics in geomorphology
 - S26E - Dating methods (including cosmogenic nuclides)
 - S26F - Applied geomorphological mapping (IAG-WG)
- S27. Young Geomorphologists Session**
- S28. Open session**

More than **20** field trips
planned in France and surroundings

